

Monumentnummer*: 510613

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 27 januari 1999
Kadaster deel/nr 82800/92

*Woonplaats** *Gemeente** *Provincie**
Enschede Enschede Overijssel

Locatiennaam *Locatieomschrijving*
Enschede

*Kadastrale gemeente** *Sectie** *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel*
Enschede B 4545

Omschrijving**

Inleiding

Het voormalige kantoor van de Twentse BANK is in 1908 gebouwd naar ontwerp van G. Beltman in opdracht van mr. Benjamin Willem Blijdenstein (1839-1914). Blijdenstein kwam uit een familie van industriëlen uit de doopsgezinde hoek. Na de afscheiding met België (1839) werd het toenmalige Nederlands-Indië het afzetgebied van Twentse "katoentjes". Vlot geldverkeer tussen Londen, Amsterdam en Enschede was hierbij een vereiste. In alle drie steden werd daartoe in 1861 een bank opgericht onder de naam Twentse Bankvereniging. Uit een fusie met de Nederlandse Handelsmij is de ABN ontstaan.

Op een gevelsteen zijn de wapens van de familie en van Enschede afgebeeld. De Blijdensteins waren van oudsher hoedemakers, waaraan het plein zijn naam te danken heeft.

Uitwendig is het gebouw uitgevoerd in traditionalistische "Um 1800" stijl. Het interieur herbergt een bankhal die als ruimte intact is gebleven. Ruimtewerking en detaillering van de hal zijn ontleend aan de Art Nouveau. Loketten en dergelijke zijn verwijderd, het gebouw functioneert niet meer als bank. De kluis in de kelder is nog aanwezig.

Het bankgebouw, gelegen op de hoek van de Brammelerstraat en de Nijverheidsstraat (nu stadserf), bepaalt voor een belangrijk deel het aanzien van het Hoedemakersplein. Het pand is een van de weinige betrekkelijk ongeschonden onderdelen van De Stadsmaten,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

deel een stadsuitbreidingsplan naar ontwerp van ir J.J.L. Bourdrez uit 1907.

In 1919 is het bankgebouw verbouwd, deels o.a. tot woonhuis.

Van recente datum is een aanbouw aan de achterzijde die voor de bescherming van rijkswege van ondergeschikt belang is.

Omschrijving

Het bankgebouw is vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken in bruine machinale baksteen over twee bouwlagen onder schilddaken gedekt met geglazuurde zwarte Hollandse pannen. De vertrekken en kantoren zijn in een U-vorm rond de centrale lichthof van de bankhal gerangschikt. Het gebouw heeft een natuurstenen plint en een waterlijst. Rondom loopt een houten kroonlijst. Op de hoeken van het dak staan bakstenen schoorstenen.

De voorgevel is symmetrisch geordend en telt zeven vensterassen. De middelste drie assen vormen een risaliet dat bekroond is met een fronton. In de centrale as van het risaliet is de entree geplaatst. Voor de omlijsting van de hoofdingang is Escausijnsche steen gebruikt, voor het kozijn daarboven Oberkirchner zandsteen. Tussen entree en venster is een plaat ingemetseld met daarop "B.W. Blijdenstein Jr. Bankier". In het tympaan is een oeuil de boeuf venster aangebracht in een natuurstenen cartouche. Op de overige vensterassen bevinden zich op de begane grond vijftienruits en op de verdieping twaalfruits schuifvensters.

De zijgevels tellen vier vensterassen met daarin dezelfde vensters als in de voorgevel, op de verdieping afgewisseld met spaarvelden. In het dakschild van beide zijgevels een dakkapel met tongewelf.

In het skelet van het gebouw is een centrale hal uitgespaard. Deze is afgedekt met een gewelfd glas-in-lood daklicht op consoles met voluten. Op de verdieping is dit daklicht overkapt door een glazen tentdak. In de achtergevel een groot glas-in-lood venster.

In het keldertraplicht zijn in het glas-in-lood het wapen van Enschede en de letters TB aangebracht. In de kelder bevindt zich de kluis, waarvan de kluisdeuren zijn gefabriceerd door Panzer A.G. te Berlijn. Tevens is hier een glasdeur bewaard gebleven met in het glas geëtte florale motieven en de naam van de opdrachtgever onder een hangende Franse lelie.

Enkele kantoorvertrekken hebben een eenvoudige houten lambrizing. Verder in het interieur veel marmer en Belgisch graniet.

Waardering

Bankgebouw van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege:

- de oorspronkelijke functie als Twentse bank en de relatie met de textielhandel in Enschede
- de voor bankgebouwen kenmerkende typologie en Um 1800-bouwstijl
- de beeldbepalende ligging aan het Hoedemakersplein, binnen het stadsuitbreidingsplan De Stadsmaten uit 1907
- de zeldzaamheid
- de gaafheid van de bankhal

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Handel en kantoor

Bankgebouw